

Taina Järvi ja Kaija Ikäheimo

KOIRA KOULUTYÖSSÄ

Toimintaa ja teoriaa eläinavusteisuudesta

Koira koulutyössä

Toimintaa ja teoriaa
eläinavusteisuudesta

Taina Järvi, Kaija Ikäheimo

Koira koulutyössä

Toimintaa ja teoriaa
eläinavusteisuudesta

Taina Järvi, Kaija Ikäheimo

© 2020 Taina Järvi Kaija Ikäheimo

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-2556-6

Sisällys

Tekijät ja esipuhe
Johdanto

OSA 1/Voihan Winston!/Taina Järvi

1. Platonin opetukset
 2. Kouluun sopiva koira
 3. Koiran ja ohjaajan koulutus
 4. Koira erityisopetuksessa
 5. Ennakkovaikuttelut
 6. Koirapedagogiikan keinot ja työtavat
 - Motivaatio ja itsetunto
 - Hello Mr. Winston!
 - Toiminnallisen työskentelyn välineet
 - Draamaa, sanataidetta ja piirtämistä
 - Liikkeelle
 7. Koira kuuntelee kritisoimatta
 8. Tunnetaidot ja vuorovaikutus
 9. Syrjäytymisen ehkäisy
 10. Koiran hyvinvointi
 11. Koira osana opettajan työtä
 12. Koira ja oppimisympäristö
 - Lähteet 1
-

OSA 2/Ripaus teoriaa ja uusi luokittelu/Kaija Ikäheimo

1. Eläinavusteisuuden määritelmät
 2. Koulukoirista teoriasta käytäntöön ja takaisin
 - Vaikutus fysiologiaan ja hormonitoimintaan
 - Kosketus
 - Tunnetaidot
 - Lukukoirat
 - Lähteet 2
-

OSA 3/Haastattelut Helmistä Roopeen/Taina Järvi

Kasvatus- ja kirjastoalan ammattilaiset koirineen sekä muut eläinavusteisen työskentelyn asiantuntijat

Loppusanat ja kiitokset

Taina Järvi

on kasvatustieteen maisteri, luokanopettaja, ranskan kielen opettaja ja erityisopettaja. Hän on työskennellyt pitkään alakoulussa luokanopettajana ranskan kieliluokalla. Taina aloittaa kirjan julkaisuhetkellä uuden työn erityisluokanopettajana. Beagle, kasvatuskoiria Winston on työskennellyt Tainan työparina peruskoulussa oppilaiden apuna kaikilla oppimisen

tuen tasoilla. Koira-avusteisen työskentelyn Taina aloitti Winstonin kanssa Suomen Karva-Kaverit ry:n vapaaehtoistyössä. Vapaaehtoistyön myönteisistä kokemuksista heräsi ajatuksia kehittää koira-avusteista opetustyötä. Taina Järvi kävi koiransa kanssa Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä -koulutuksen. Winston suoritti soveltuvuustestin ja työnäytön. Koirapedagogiikka on tuonut uusia elementtejä Tainan tapaan opettaa. Se on antanut lisää merkityksellisyyttä opettamiseen, lisännyt keinoja oppimisen pulmatilanteisiin, vahvistanut läsnäolon tunnetta, kehittänyt toiminnallisuutta, edistänyt oppilaita osallistavaa opetusta, lisännyt motivaatiota oppimiseen, vahvistanut luokkayhteisön positiivista vuorovaikutusta ja tuonut luokkayhteisöön lisää yhteistä iloa. Taina on kehittänyt Winstonin avulla myös toiminnallista koira-avusteista vieraan kielen opetusta. Taina on Anima ry:n, eläinavusteisen ammattilaistyöskentelyn yhdistyksen hallituksen jäsen.

Kaija Ikäheimo

on eläinavusteinen psykoterapeutti, lastenpsykiatrian erikoislääkäri ja lääketieteen tohtori. Hän on toimittanut kirjan Karvaterapiaa, eläinavusteinen työskentely Suomessa. Hän on työskennellyt koiriensa Vilin, Napin, Nanan ja Pogin kanssa lasten ja nuorten psykoterapeuttina. Hän on ollut perus-

tamassa Suomen Karva-Kavereita vapaaehtoistoiminnan puolella. Kirjastojen lukukoiratoiminnan tulossa Suomeen ja kehittämisessä hänellä on ollut suuri merkitys Luetaan koiralle-tutkimuksen aloitteentekijänä ja ohjaajana. Kaija on Anima ry:n, eläinavusteisen ammattilaistyöskentelyn yhdistyksen perustajajäsen ja toimii yhä sen hallituksessa varapuheenjohtajana.

Lasten ja nuorten hyvinvointi on lähellä hänen sydäntään. Kouluissa näkyy suuri potentiaali lämpimän ja iloisen eläinavusteisen työskentelyn alueella. Koira on oiva työpari opettajille sekä yleisopetuksessa että erityisopetuksessa. Oppilaat ovat innostuneita koiran kanssa työskennellessään ja koulutyö muuttuukin hauskaksi ja koulutunnit jopa vähän liian lyhyiksi. Myös tieteelliset tutkimukset tukevat monin tavoin koiran hyödyllistä vaikutusta opetuksessa. Koiran tullessa kouluun on huomioitava monia asioita jo etukäteen ja jatkuvasti työskentelyn aikana. Koululuokka on yksi vaativimmista työpaikoista koiralle kaikessa monimuotoisuudessaan. Eläinavusteisen työskentelyn turvallisuus on aina huomioitava.

Esipuhe

Eläinavusteisen työskentelyn kehitys on Suomessa ollut huimaa viimeisen vuosikymmenen aikana. Suosituimmat eläimet eläinavusteisuudessa ovat koirat ja hevoset. Myös kissoja, kaneja, kanoja, lampaista, lehmii, vuohia, alpakoita ja muita eläimiä käytetään, mutta vähäisemmässä määrin. Koirat ovat kouluissa suosittuja, koska ne voi tuoda paikan päälle. Hevosten kanssa työskentely on hankalampaa, koska niitä ei voi tuoda sisätiloihin ja pääasiallinen työskentely niiden kanssa tapahtuukin tallien läheisyydessä.

Eläinten vaikutuksista ihmiseen ja ihmisen vaikutuksesta eläimeen on runsaasti tutkittua tietoa. Kokemuksellisesti on myös paljon kuvattua ja koettua. Kouluissa koirien mukana olemisen opetuksessa on moninaista. Olimme vuosien mittaan kuulleet ja nähneen monennäköistä käytäntöä. Se sekä innosti että huoletti meitä. Hyviä ajatuksia ja huolellista työskentelyä näkyi. Kuulimme kertomuksia myös testaamattomien ja kokeamattomien koirien tuomisesta luokkiin. Taina Järvi oli miettinyt tutkimusta koulukoirista. Keskusteltuamme muutaman tovin, tulimme siihen tulokseen, että tällä hetkellä suurin hyöty olisi koulukoirien käytön kartoituksesta ja kokemusten ja työtapojen kirjaamisesta. Suomenkielisen materiaalin määrä eläinavusteisesta työskentelystä on onneksi kasvanut, mutta aineiston tarve on suuri. Eläinavusteisessa kirjallisuudessa tarvitaan sekä kokemukseen perustuvia kuvailevia kirjoja että tieteelliseen tutkimukseen tiukasti paneutuvia teoksia. Ne täydentävät toisiaan ja antavat arvokkaan lisän ammatilliseen osaamiseen.

Päädyimme keräämään Suomen kouluista puolistrukturoidun haastattelun keinoin mahdollisimman monta kertomusta koiran työskentelystä opetuksessa. Taina Järven tekemistä haastatteluista suurin osa tapahtui kouluissa ja hän pääsi samalla seuraamaan koulukoirien työskentelyä. Kirjan ensimmäisessä osassa Taina Järvi kuvaa työskentelyä koiran kanssa kouluissa. Elävä kuvaus kertoo Winstonin tiestä kasvatuskoiraksi. Tainan ja Winstonin kokemuksia rinnastetaan muiden opettajien kertomuksiin. Kaija Ikäheimo on kirjoittanut koira-avusteisuuden tieteellisistä tutkimuksista ja uudistanut eläinavusteisuuden luokittelun. Allergioita, koulukoiratyöskentelyn vaatimuksia ja sudenkuoppia käsitellään kummankin kirjoittajan osuuksissa. Tavoitteena on valottaa koulukoiratyöskentelyn tilannetta Suomessa. Kirja tarjoaa tietoa ja ideoita. Mahdollisuuksia on paljon ja turvallisuus on aina tärkeänä mielessä.

Turussa 26. heinäkuuta 2020
Taina Järvi ja Kaija Ikäheimo

Johdanto

Kuka kouluttaa metsästyskoirasta koulukoiran, taistelee koulukoiralle työluvat kunnassa, jonka kouluihin oli langetettu työsuojelun toimesta koirakielto, ryhtyy kirjoittamaan kirjaa kouluissa työskentelevistä koirista aikana, jolloin robotit ja muu teknologia vyöryvät opetukseen? Taina Järvi etenee sopivien sattumusten kautta opetustyön määrätietoiseen kehittämiseen. Kirjan kirjoittamisen keskeisenä tavoitteena on ollut tietoisuuden lisääminen koulussa työskentelevistä koirista ja koira-avusteisesta opetus- ja kasvatustyöstä eli koirapedagogiikasta. Avoin tiedottaminen on tärkeää. Epätietoisuus toiminnasta johtaa helposti väärille ratkeille. Allergiapelot ja koirien tuontikielto koulujen sisätiloihin ovat vaikeuttaneet koira-avusteista työskentelyä monessa kunnassa.

On myös huolehdyttävä, että työskentely pysyy ammatillisena, tavoitteellisena osana koulun kasvattajan työtä. Tämän vuoksi ammatillaisen, joilla on koira mukana opetuksessa, pitäisi kouluttautua ja koulukoiralla tulisi olla soveltuvuudesta suoritettuna hyväksytysti. (Ikäheimo 2019.) Se antaa ammatillista turvaa ja varmuutta toimintaan ja tähän työmenetelmään sekä lisää hyväksyntää työyhteisössä. Seuraavien sivujen aikana lukijalle selviää, mitä varten koira työskentelee koulussa, mitä hyötyä koirasta siellä on, millainen koira sopii koulutyöhön ja mitä valmisteluja ja koulutuksia on hyvä suorittaa ennen työn aloittamista koiran kanssa. Miten allergiset otetaan huomioon? Miten kouluyhteisö vastaanottaa nelijalkaisen työntekijän? Miten oppilaat reagoivat koiraan koulussa?

Koirien arvo koulutyössä on huomattu Suomessa viimeisten vuosien aikana ja lisää tietoa kaivataan niin koulujen, kotien kuin päättäjienkin taholla. Monet miettivät, miten koiran voisi tuoda kouluun, minkälainen koira sinne sopii, mitä koiran kanssa voisi tehdä. Erityisopettaja, luokanopettaja ja kielen opettaja, kasvatusta ja kuntoutuskoiraohjaaja Taina Järvi sekä eläinavusteisuuden konkari, Karvaterapiaa-kirjan toimittaja, lääketieteen tohtori, lastenpsykiatrian erikoislääkäri, koira-avusteinen psykoterapeutti Kaija Ikäheimo ovat yhdessä koonneet kirjan, joka antaa elävän kuvan työstä kouluissa koiran kanssa. Taina Järvi kuvaa työtään koiransa Winstonin kanssa. Kasvatusalan ammattilaisten haastattelut halki Suomen tuovat koulukoirat kaikessa monimuotoisuudessaan ulottuvillemme. Kirjassa esitetään lisäksi uusi eläinavusteisuuden luokittelu, jotta arvokas työ eläinten avulla olisi paremmin hahmotettavissa kokonaisuutena.

BoDTM
BOOKS on DEMAND